

Recensie: Der Schauspieldirektor ★★★★****

De Munt Brussel
zondag 21 februari 2021

foto © Hugo Segers

Recensie:

Met *Der Schauspieldirektor* op een libretto van Johann Gottlieb Stephanie der Jüngere en muziek van Wolfgang Amadeus Mozart brengt de Munt een heerlijke onderhoudende en vermakelijke streaming die het operawereldje helemaal uitkleedt. In deze versie die een bewerking is van Michael De Cock en Fabrice Murgia wordt zowat alles door de mangel gehaald: prima donna's die zich beter dan de ander wanen, te veel overheden die beslissingen moeten nemen of een productie mag doorgaan en het eeuwige discours of kunst nu verheffend dient te zijn, mensen een geweten moet schoppen en moet getuigen van goede smaak terwijl dergelijke producties 'de klassiekers' het theater in deze voorstelling op droog zaad zetten waardoor het publiek bieden wat het wil, zich amuseren, zich begint op te dringen om plat commerciële redenen. In deze *Der Schauspieldirektor* speelt Mieke De Grootte op grootse wijze Frank, de intendant van de opera die achter haar operaprijs en alcoholgel verslagen op haar bureau ligt. Voor muziek moet ze uit verveling zelf zorgen, door met de toetsen van haar telefoontoestel de melodie van 'Eine Kleine Nachtmusik' te creëren. Tot Frank plots te horen krijgt: 'we mogen spelen'.

De vreugde die het bericht veroorzaakt, gaat al meteen op in de realiteit die op dit moment voor alle theaters in ons land geldt: 'Je mag niet alle plaatsen verkopen. De zaal moet leeg blijven. Er moet plaats zijn voor het virus.' Verder moet er plaats zijn voor de camera's zodat de streaming kan plaatsvinden omdat de mensen niet zullen komen. Ze blijven thuis.'

Na de ouverture krijgt Frank te horen dat ie ook niet alles kan programmeren. 'En mijn artistieke vrijheid? Mijn professionele integriteit?' stelt ie waarna hij te horen krijgt dat iedereen nu in de put zit en dan ook enkel kluchten, balletten en opera's opgevoerd kunnen. Qua humor, en een sneer naar de politiek, komt *Der Schauspieldirektor* helemaal op dreef wanneer Frank stelt: 'Die weten zeker niet wat een gezelschap kost? Of een productie? En al dat werk voor een publiek dat te lui is om uit zijn zetel te komen.'

Frank krijgt het advies om niet voor kwaliteit te kiezen in het ensemble maar voor kwantiteit. 'De goedkoopste zangers zijn de beste' weet Eiler (Achille Ridolfi), bankier en financier van de voorstelling. Omdat hij geldschieter is, eist ie dat mevrouw Pfeil (Marie-Aurore D'Awans), een niet zo talentvolle dame, gecast wordt zodat hij van haar gezaag af is. Scherp is deze adaptatie wanneer Eiler voorstelt dat vrouwen de helft van de gage van de mannen mogen verdienen. Zelfs anno 2021 is gelijkheid qua verloning onder genders nog steeds ver te zoeken, ook in de kunstwereld. 'Hang rijke affiches uit maar serveer bouletten met choucroute.' klink het verder.

Het publiek wordt niet alleen luiheid verweten (heerlijk om De Grootte recht in de camera te zien kijken wanneer ze zo de toeschouwers toespreekt) maar ook een totaal gebrek aan kennis. 'U weet nog niet dat de meeste toeschouwers niet zelf oordelen maar slechts luisteren naar wat journalisten en kenners zeggen om ze na te praten.' zegt Eiler hier aan Frank. Applaus kan je kopen als producent, blijkt ook uit deze voorstelling waarin " volgens ons terecht " gesuggereerd wordt dat sommige journalisten omkoopbaar zijn. 'Geef ze (riooljournalisten n.v.d.r.) elke dag een goede maaltijd, en een lunch met een prima donna, en dan lopen ze in het gareel.' Dat doet ons eraan herinneren dat wij de afgelopen 13 jaar nog met geen enkele prima donna geluncht hebben, iets om naar uit te kijken blijkbaar wanneer de

restaurants terug open zijn, bedenken we ons nu â€!

Nog zo'n scene die we geniaal vinden is die wanneer mevrouw Vogelsang (Evelien Van Hamme) denkt dat ze nog steeds in het productieproces zit. 'Waarom niet gewoon de tekst spelen zoals Mozart het geschreven heeft?' vraagt ze rijkelijk laat in het productieproces in de rol van regisseuse waarop zij al meteen gecorrigeerd moet door Buff dat het libretto niet van Mozart is. â€ Frank vindt het een geniaal idee om Mozart te spelen zoals het origineel geschreven is. (de dialogen van Der Schauspieldirektorâ€ zijn echter dermate verouderd dat het stuk bijna altijd met een andere tekst wordt opgevoerd n.v.d.r.).

'Bijzonder. Wat een experiment! Dat is zonder meer revolutionair!' klinkt het echter bij Frank terwijl Peter de Caluwe, Michael De Cock en Fabrice Murgia er naar kijken en zelf het werk relativeren waar zij aan gewerkt hebben: 'Het is geen Nobelprijs literatuur' zegt De Cock terwijl de Caluwe daar fijntjes aan toevoegt dat Mozart met het werk een wedstrijd die keizer Jozef II destijds uitschreef verloren heeft van Salieri die met zijnâ€ 'Prima la musica e poi le parole' ('eerst de muziek, dan de woorden') de voorkeur genoot. Fabrice Murgia stelt die stelling van Salieri fijntjes in vraag. Heerlijke meta-mise-en-miserie vinden we dit waarbij het spanningsveld tussen muziek en theater van een vergelijkbaar niveau wordt als dat tussen de prima donna's later in hun roep naar erkenning en eer.

Der Schauspieldirektorâ€ is vooral in het eerste half uur ontzettend actueel en lekker scherp qua humor. Naar het einde toe komt helaas het narratief, het spel naar de achtergrond en komen we terecht in een zo goed als concertante versie van de vier nummers die samen nog geen twintig minuten vormen van het een uur durende werk: de Ariette, gezongen door de Nederlandse sopraan Lenneke Ruiten als mevrouw Herz, de rondo door de Slovaakse sopraan Simona â€ aturov als juffrouw Silberklang, het terzet tussen hen beiden die zich als prima donna's als elkaars concurrenten voordoen en de Belgische tenor Yves Saelens die als meneer Vogelsang de dames succesvol tempert wanneer hij stelt dat kunstenaars elkaar niet horen af te breken omdat dat de kunst naar beneden haalt.â€ 'Als kunstenaars zich beter wanen dan een ander maakt dat hen klein' klinkt het in het slotlied tussen de drie aangevuld met Buff (de Duitse bariton Dietrich Henschel) terwijl Herz het aan het publiek wil overlaten wie het meeste lof verdient. Vraag is of dat wel zo'n goed idee is. Want volgens Eiler kent het publiek er toch niets van, zo stelde hij toch eerder?

(lees verder onder de foto)

(c) Hugo Segers

Vermits Der Schauspieldirektor meer tekst dan muziek kent, koos deze productie ervoor om de vier nummers en de ouverture aan te vullen met een fragment uit 'Sinfonie nr.39 Es-Dur, KV.543 (1788), de ouverture uit Le nozze di Figaro, KV. 492 (1786), de Konzert-Arie "Vorrei spiegarvi, oh Dio", KV. 418 (1783) en een fragment uit Die Zauberflöte, KV. 620 (1791).

Prachtig is 'Vorrei spiegarvi, oh Dio' gezongen door Luiten en â€ aturov dat het orkest onder leiding van Alain Altinoglu die even tijdens de productie ook mee gaat in de komedie en theatraal niest waarop het orkest kop in kas, zich ertegen probeert te verschansen, met een prachtige hobopartij en violen die pizzicato spelen, terwijl het publiek visueel verwent wordt met de prachtige hedendaagse dans/hiphop van de Belgisch-Congolese danseres, choreografe, actrice en dichteres Nadine Baboy en de Congolese danser en choreograaf Herv Loka Sombo die letterlijk van het straat geplukt worden voor de Munt wat ook een boodschap is die kan tellen. Buff (Dietrich Henschel) stelt in deze voorstelling dat hiphop totaal uit de mode is terwijl hij achttiende eeuws gekleed is. Hi-la-risch!

< Bert Hertogs >

Der Schauspieldirektorâ€ is als stream nog tot 26 februari (20.00 uur) te zien op de

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd - kopij enkel bestemd voor persoonlijk gebruik
Herdistributie in eender welke vorm zonder voorafgaand schriftelijk akkoord van de auteur is verboden

This article and its picture is copyrighted - copy for personal use only

No (re)distribution in any way allowed without written permission of the author

website van de Munt.

Credits:

Muzikale leiding ALAIN ALTINOGLU Concept, filmregie, regie en librettobewerking
MICHAEL DE COCK & FABRICE MURGIA Cameraregisseur GIACINTO CAPONIO
Frank MIEKE DE GROOTE Eiler ACHILLE RIDOLFI Buff DIETRICH HENSCHEL
Madame Pfeil MARIE-AUORE D'AWANS Mesdames Krone NADINE BABOY &
HERVÃ‰ LOKA SOMBO Madame Vogelsang EVELIEN VAN HAMME Herr
Vogelsang YVES SAELENS Madame Herz LENNEKE RUITEN Mademoiselle
Silberklang SIMONA Å ATUROVÃ• SYMFONIEORKEST VAN DE MUNT